

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΕ'.

Συνδρομή ἰτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστ. ἔτους καὶ εἶναι ἰτησιαί. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδοῦ Σταδίου 32.

28 Φεβρουαρίου 1888

ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

I'

Ἱστορία ἐνὸς κόκκου σίτου

Ἡ ἱστορία ἐνὸς κόκκου σίτου διαίρειται εἰς τρεῖς μεγάλας περιόδους· τὴν σποράν, τὸν θερισμόν καὶ τὸ ἀλώνισμα.

Ἡ σπορά ἔχει τι τὸ μελαγχολικόν, τὸ μυστηριώδες. Οἱ βόες σύροντες ἐν κατηφείᾳ τὸ ἄροτρον ἐπὶ τοῦ φαλακροῦ ἄγρου, ἢ παρακελευστικῇ φωνῇ τοῦ ὀδηγοῦ ἀντηχοῦσα ὡς ὠρυγὴ ἐν τῇ ἀλάλῃ ἐρημιά, αἱ μελανόπτεροι κορῶναι μετὰ κρωγμῶν ραμφίζουσαι τὴν ἄρτι σπαρεῖσαν αὐλακα, τὰ δένδρα ἀφυλλα, ὀστεῶδη, ὁ οὐρανὸς χαμηλὸς καὶ μολυβδόχρους, ἀποτελοῦσιν εἰκόνα τραγικῆς σχεδὸν ἐπιβολῆς. Εἶνε αὕτη ἀρχὴ δοκιμασίας, προοίμιον μαρτυρίου!

Μετ' ὀλίγον ὁ βορρᾶς θὰ πνεύσῃ παγερὸς ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, ἢ χιῶν θὰ καλύψῃ δι' ἐπιταφίου πέπλου τὴν ἄψυχον γῆν...

Ἄλλ' ὁ γεωργὸς τότε κεκλεισμένος ἐν τῷ ταπεινῷ οἰκίσκῳ, οὐ βαρύνει τὴν στέγην καὶ φράττει τὴν θύραν ἢ χιῶν, μεταξὺ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἥτις νῆθει, τῶν τέκνων ἅτινα ἀποκοιμούνται κυλιόμενα ἐπὶ τῆς τσέργας, τῶν βοῶν, οἵτινες ἀναμασσῶσι τὸ θερμαντικὸν ρόβι — προσατενίζει τὴν παρήγορον πυρᾶν, μειδιῶν τῆς προσδοκίας καὶ τῆς ἐλπίδος τὸ μεϊδιάμα.

Ἐν τοῖς σπλάγχχοις τῆς νῦν ταλαιπωρουμένης γῆς κατέθηκεν ἐν καιρῷ τὴν τύχην ἑαυτοῦ καὶ τοῦ οἴκου. Οἱ τεθαμμένοι ἐκεῖνοι χρυσοῦχοι κόκκοι διὰ τῶν δακρύων τοῦ οὐρανοῦ θ' ἀναστηθῶσιν αὔριον, διὰ τῶν θωπειῶν τοῦ ἡλίου θ' αὐξήθῶσιν στάχυες ὑπερήφανοι, θαλεροί, ἕως οὐ τέλος κύψωσι τὰς ξανθὰς κεφαλὰς ὑπὸ τὰ κυρτὰ δρέπανα. Εἶνε φιλόστοργος μήτηρ ἢ γῆ αὕτη, εἶνε ἀποθεματοφύλαξ πιστῆ, πολλαπλάσιον ἀποδίδουσα τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῇ. — Οἴμοι! μόνον τοὺς νεκροὺς ἡμῶν δὲν ἀποδίδει!...

Ὁ ἀγρότης προσδοκᾷ, ὁ ἀγρότης ἐλπίζει.

Καὶ ἰδὲ—ἢ χιῶν τήκεται ὑπὸ τοῦ χρυσοβλεφάρου Φοίβου, καὶ ἰδὲ ὁ πρῶτος τῆς χλόης Ἴουλος ὑποσχάζεται, καὶ ἰδὲ λευχείμων τοῦ ἔαρος νύμφη ὀρθοῦται ἢ ἀμυγδαλῇ, καὶ ἰδὲ αἱ χελιδόνες ἀσυνάρτητα λαλοῦσιν ἐν τῷ αἰθέρι.

Οἱ αὐχμηροὶ ἄγροι ἀπλοῦνται νῦν σμαράγδινοι καὶ ἢ εὐώδης τῆς ἡοῦς πνοῇ πνέει ἐπ' αὐτοὺς ὡς ἐπὶ κυματόεστα πόντον.

Ὁ ἀγρότης δὲν ἐλπίζει πλέον, δὲν προσδοκᾷ — πιστεύει καὶ ἀνυπομονεῖ.

Ὑπὸ τὴν ἐπίμονον θέρμην τοῦ ἡλίου ἢ γῆ ἀπόλλυσι κατὰ μικρὸν τὴν ἀμέριμον αὐτῆς καλλονήν. Τὰ ἀνωφελῆ ἄνθη μαραίνονται κάτω, γίνονται καρποὶ ἐπὶ τῶν δένδρων· τὰ πτηνὰ κρύπτονται ἐν ταῖς φωλεαῖς ἐπιφάζοντα· οἱ στάχυες λυγίζονται ξηροὶ καὶ μεμεστωμένοι.

Ἡ μνηστὴ τοῦ Ἡλίου τεκνοποιεῖ, ἢ γῆ καθίσταται μήτηρ!

Χαρμόσυνος ἐκτυλίσσεται ἀνὰ τοὺς ξανθοὺς ἀγρούς ἢ δευτέρα φάσις, ἢ δευτέρα τοῦ ἀγροτικοῦ δράματος σκηνή, ὁ θερισμός.

Λευκόπεπλοι νύμφαι κατὰ στίχους προβαίνουσαι, αἱ θερίστριαι πληροῦσι τὴν ἀγκάλην νεοδρέπτων σταχύων καὶ σελαγίζουσιν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ὡς τόσαι ἡμισέληνοι τὰ κοπτερὰ δρέπανα. Πλανῶνται οἱ πολύστικτοι βόες ἐλεύθεροι, δρέποντες τὰ ὑπολειφθέντα στελέχη. Ὁ ὄνος ἀπέρχεται φέρων εἰς τὸ ἀλώνιον τοὺς βαρεῖς θυσάνους καὶ κλέπτων ἐκ τοῦ ἰδίου φόρτου. Ὁ ἀγρότης ὀδηγῶν τὸ φορτηγὸν ἄδει ὑπὸ τὸν πλατύγυρον πῖλόν του.

Ἡ τρίτη καὶ τελευταία, ἢ κατακλείς, εἶνε ἢ θορυβώδης καὶ πανηγυρικῆ. Ἴπποι ἐν καλπασιμῷ λειαινόντες τοὺς ἐστρωμένους στάχυας. Βόες σύροντες ἀρχαῖα ἄρματα ὑπὸ ἀρρενωπῶν παρθένων ἐλαυνόμενα. Κραυγαὶ παροτρύνουσαι εἰς ἔργον. Συρφετὸς παιδιῶν. Φωναὶ ζῶων. Ἡχοὶ ὀργάνων ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν καλυβῶν...

Ἡ ἱστορία ἐνὸς κόκκου σίτου δὲν εἶνε τόσον ἀπλῆ, ὅσον νομίζουσιν οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων.

ΙΑ'

Αἱ δύο κολοκύνθαι

Ὀλόκληρος ἢ οικογένεια τοῦ Καρανίκου ἦτο ἀπησχολημένη εἰς τὸν θερισμὸν καὶ εἶχον προσ-

έλθη έτι όπως βοηθήσωσιν εις την έργασίαν ή έν Βυστρίτζη άποκατεστημένη κόρη Μαριώ μετά του συζύγου και ο υιός Λουκάς μετά της γυναίκης αυτού έκ Κρυνερίτου. Τοϋτο γίνεται συνήθως μεταξύ συγγενών ή φιλικών οικογενειών κατά τον θερισμόν. "Όταν του ένός τά σπαρτά ειné πως όψιμώτερα, και έπομένως εύκαιρεί καθ' όν χρόνον ο άλλος θερίζει, συμπράττει μετ' αυτού· εκείνος δ' είτα άποδίδει τά ίσα. Διά της άλληλοβοηθείας ταύτης ή έργασία ταχύτερον και άνετώτερον έκτελείται.

Η Μαριώ έφερε μεθ' έαυτής και τό θηλάζον βρέφος, ήλικίας έξ μηνών μόλις, έντός μαλλίνων ύφασμάτων έσπαργανωμένον και σχοινόζωστον. Η παρουσία του κλαυθμηρίζοντος νηπίου καθίστα μέν ίσως την σκηνήν του θερισμού γραφικώτεραν, αλλά παρεκώλυε την έργασίαν, καθότι ου μόνον ή μήτηρ ύπεχρεούτο να κρατῆ διαρκώς τον μικρόν λαίμαργον έν τῷ γεγυμνωμένῳ κόλπῳ, αλλά και ο πάππος και ή μάμμη προσήρχοντο επανειλημμένως υπό την καρυάν με τό δρέπανον ανά χείρας, ίνα θωπεύσωσι τον πρώτον αυτών έγγονον, όν ζηλοτύπως προσέβλεπεν ο άτεκνος Λουκάς.

Τόν Γιαννιόν άπησχόλει πάντοτε ή φύλαξις του ποιμνίου. "Αν μόνον πρόβατα άπετέλουν αυτό,θά ήδύνατο ν' αφήση ήδη ταϋτα ελεύθερα μετά των βοών επί των νεοθεριστων άγρῶν, να προσέλθῃ δέ και αυτός άρωγός εις την έργασίαν. "Αλλ' ή μείζων του ποιμνίου μερίς ήσαν αίγες, παμφάγοι, φθοροποιεί, ικαναί να καταφάγωσι και τά φύλλα και τον φλοιόν των ανά τους άγρούς πεφυτευμένων έλαιών. "Ηρχετο λοιπόν μόνον επί στιγμῆν, ίνα παραλάβῃ τροφήν και αναχώρει πάλιν εις τό δάσος. "Ανεζήτει δέ νυν τά πυκνότατα, τά έρημότατα αυτού μέρη.

Έκει, ένῳ τό ποιμνιον έβασκεν, έξηπλωμένος υπό τας δρυς ή τας πεύκας ο βοσκός έμελώδει διά της φλογέρας τους μυστικούς αυτού πόνους.

Και δέν ήσαν νυν οι φθόγγοι του αύλου ήρεμος έκδήλωσις παραπόνου, άποχαιρετισμός γλυκύς προς τους φιλάτους τόπους, ους έμελλε να καταλίπη μετά δύο μήνας. "Οχι, ήσαν κραυγαί πάθους βιαίου, θερμού, στεναγμοί μελωδικοί, αλλά οίους εκβάλλει πνοή ασθματική, πνοή τρομώδης έκ των παλμών της καρδιάς. "Ο ποιμήν ήτο έρωτευμένος, ο Γιαννιός ήγάπα την Ζερφύραν!

Ένόει πληρέστατα ότι τό αίσθημα αυτού ήτο άνόσιον, παράλογον, άσκοπον. Έγνωρίζεν ότι αν άπεκαλύπτετο ή προς την "Αθιγγανίδα άγάπη του, θα έπέσυρε του πατρός την άράν, του ιερέως τον άφορισμόν, των συγχωρικῶν τους μυκτηρισμούς. Τις; αυτός ο υιός του έντίμου Καρανίκου ν' άγαπήσῃ μιαν "Αθιγγανίδα. πλάνητα,

άνέστιον, μυσαράν, άβάπτιστον! Και όμως... την ήγάπα!

Έν τῷ οίκῳ αυτού, έν τῷ χωρίῳ έβλεπον την όλονέν αυξουσαν άλλιώσιν του προσώπου, την διαρκῆ μελαγχολίαν, την συγνήν άλλοφροσύνην του νεαρού χωρικού, άλλ' άπέδιδον ταϋτα εις την επί τη προσεχει αναχωρήσει λύπην. Και αυτή ή μήτηρ πολλάκις έλεγε τῷ γέροντι Καρανίκῳ:

— "Όλο σεκλετισμένο ειν' αυτό τό παιδί, κατάκαρδα τῷχει πάρη με τό ταχτικό· μιάν έννοια τῷχω 'ετόν νοῦ μου. Μήτε τρώει, όλο συλλογισμένο εινε...

— "Ετσι εινε τώρα· πρώτη βολά πού φεύγει άφ' τό χωριό και θαρρεῖ πλειά πως άλλος κόσμος δέν εινε. Βαρύ τό ταχτικό μᾶ έχει και τά καλά του· θα γνωρίση κόσμος, θα ιδῆ μεγάλαις πολιτείαις. Θάνατος δέν εινε τόσα παιδιᾶ πῆγαν άπ' τό χωριό κ' ήρθανε καλλιώτερα. "Οπ ο κόσμος κι' ο Κοσμάς, γυναίκα.

Έννοεῖται όμως ότι οι πλείστοι των χωρικῶν, ιδίᾳ δέ οι νέοι και κατά την *λεβεντιαν* αντίζηλοι του Γιαννιού, έθεώρουν την επί τη μελλούση αναχωρήσει λύπην αυτού ύπεροβολικήν και μόνον ουχί γελοίαν.

— Τό βυζασταροῦδι πως ν' αφήση τῆ μανούλα του! έλεγεν εις.

— Κορίτσι, βλέπεις, του λόγου του, πού τό μικραρραβωνιάσανε και θα φύγη άπ' τό χωριό με τά κλάμματα! έπεφώνει άλλος.

Ο δέ γέρον πάρεδρος, μονόχειρ, άπολέσας την δεξιάν έν τῆ μάχη του Φαλήρου υπό τον Καραϊσκάκη, εκίνει οικτεῖρων την κεφαλήν:

— "Αἰ μωρέ, τά παλληκάρια της φακής, πού θα πάρουνε και την Πόλι!...

Και ο ταλαίπωρος ποιμήν έμάνθανε τί έλέγετο περι αυτού και δέν ήδύνατο ν' άπολογηθῆ. Διά τοϋτο απέφευγεν όσον ήδύνατο την επικοινωνίαν των ανθρώπων και έξωμολογεῖτο εις την άψυχον φύσιν διά του αύλου την άληθῆ των πόνων του αίτίαν. "Όταν δέ ή μουσική δέν επήρκει, όταν έξεχειλιζεν ή καρδιά, τότε πλέον άφύπνιζε την ήχώ του βουνοῦ περιπαθῆς έρωτική έλεγεία.

"Αν άδιάκριτον ους ήκουε τό ᾄσμα του ποιμένου, ίσως θα έμάντευε τό τρυφερόν αυτού μυστικόν, άλλ' ο Γιαννιός ήδε μόνον όταν ήτο βέβαιος ότι δέν ειχεν άλλους άκρατάς ή τας αίγας, τά πρόβατα και τον κύνα του "Αχμέτ.

Η έλεγεία αυτή ήτο παλαιόν τι ᾄσμα, όπερ ειχεν άκουση έν πανηγύρει, υπό καλλιφώνου λυρωδου άδόμενον, και νυν άνεπόλει και νυν επικαίρωρς έψαλλε κατά τας σεληνοφεγγείς έσπέρας του "Ιουνίου: *τό τραγοῦδι της Τσιγγάρας*.

"Άλλοι αγαποῦν μελαχριναις κι' άλλοι ξανθομαλούσαις Κ' εγώ αγαπῶ μιᾶ Γύφτισσα κ' ένός Τσιγγάνου κόρη.

Τῶχῳ ἄντροπῇ γιὰ νὰ τὸ 'πῶ καὶ νὰ τὸ 'μολογήσω,
Κι' ἂν τὸ βαστήξω μυστικῶς μου τρώει τὰ σωθικά μου.

Ὁ Γιαννιὸς μετὰ τὴν νύκτα ἐκείνην τῆς μέ-
θης δὲν ἐπανεῖδε τὴν Ἀθιγγανίδα. Ἀπαξ ἐπὶ
προφάσει ὅτι ἦλθε διὰ τὸν πέλεκυν τοῦ ἀδελ-
φοῦ, ἐπεσκέφθη τὴν καλύβην τοῦ Γυφτοκά-
βουρα, ἀλλ' εὔρε ταύτην κλειστήν· ἔμαθε δ' ἐν
τῷ χωρίῳ Τζαπουριᾶ ὅτι ὁ σιδηρουργὸς περι-
ώδευε τὰ μεσόγεια χωρία πρὸς ἐξεύρεσιν ἐργα-
σίας.

Ὁ ποιμὴν εὐρίσκετο νῦν ἐν τῷ σημείῳ, ἐν ᾧ
ὁ χωρισμὸς ὀξύνει τὸν ἔρωτα ὡς ὁ τροχὸς τὴν
μάχαιραν. Ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀμφιβολία περὶ τῶν αἰ-
σθημάτων, ἅτινα ἡ κόρη ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν
μετὰ τὰς σκηνὰς τῆς νυκτὸς ἐκείνης, ἀφ' ἑτέρου
τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ ἐπανίδῃ αὐτὴν καὶ νὰ ἐξευ-
μενίσῃ ἐν ἀνάγκῃ, συνέσφιγγον ὡς σιαγόνες
λαβίδος τὴν καρδίαν τοῦ νεανίου.

Καταλιπὼν μόνον τὸ ποιμνιον ἐν τῷ δάσει,
ἐξέδραμε πάλιν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Ἀθιγ-
γάνου. Εὔρε δ' αὐτὸν μόνον ριζίζοντα σίδηρα
καὶ ἔμαθεν ὅτι ἡ κόρη ἐσταχυολόγει ἐν τοῖς νε-
οθερίστοις ἀγροῖς τῶν Γουβῶν, δηλαδὴ συνέλε-
γε στάχυας λησμονηθέντας, διαφυγόντας τὸ δρέ-
πανον ἢ σκορπισθέντας κατὰ τὴν μεταφοράν.

Ὁ ποιμὴν τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἐκοιμήθη.
Ἀφ' ἑνὸς πάλιν ἀνησυχεῖ ἐκ προαιμιῶν ἐπὶ τῇ
ιδέᾳ ὅτι μετὰ τινὰς ὥρας θὰ ἐπανίδῃ τοὺς γα-
λανοὺς τῆς ἀθιγγανίδος ὀφθαλμούς, ἀφ' ἑτέρου
ἐσυλλογιζέτο τίνα ἀποχρῶσαν δικαιολογίαν νὰ
εὔρῃ, ὅπως ἐλευθέρως ἀποτείνη πρὸς αὐτὴν τὸν
λόγον, ὅπως μαλάξῃ αὐτὴν ἄμα, ἂν ἐμνησικα-
κει κατ' αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν Ἑρμῆν ὁ Ἔρως εἶνε ὁ μᾶλλον πο-
λυμήχανος τῶν θεῶν. Ὁ Γιαννιὸς εὔρεν, εὔρεν!

Ἀπὸ βαθείας ὄρθρου ὠδήγησε τὸ ποιμνιον
πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους, ὅπερ ἔκειτο ἐγγὺς
τῶν νεοθερίστων ἀγρῶν καὶ ἀπὸ λοφίσκου τινὸς
ἐπεσκόπει. Καὶ εἶδε τοὺς χωρικοὺς ἐρχομένους,
τοὺς μὲν φιλοπόνους πρωϊαίτερον, τοὺς δὲ βρα-
θύμους βραδύτερον, καὶ διέκρινε τέλος πέραν
ἐκεῖ μέσῳ ξανθοῦ τινος ἀγροῦ σταχυολογοῦσαν
τὴν Ζεμφύραν. Ἦντλησε θάρρος, ὅσον ἡδυνή-
θη ἐκ τῆς ἐρωτευμένης καρδίας του, καὶ διηύ-
θυνε τὸ βῆμα πρὸς αὐτήν.

Ἀκούσασα τὰ συντριβόμενα ὑπὸ τοὺς πόδας
του ξηρὰ στελέχη ἠγείρει τὴν κεφαλὴν, ἀλλ'
ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον πάλιν μετ' ἀδιαφορίας.
Τὸ αἷμα τοῦ ποιμνίου ἐπάγωσεν ἐν τούτοις ἐ-
πλησίασε δισταζῶν καὶ ἐστάθη :

— Καλὴ μέρα, εἶπε δειλῶς.

— Καλὴ σου μέρα, ἀπεκρίνατο δίχως νὰ
στρέψῃ πρὸς αὐτὸν τὸ βλέμμα.

— Εἶχα κάτι νὰ σοῦ ζητήσω.

— Ὅσον τοὺς ὀρισμούς σου.

— Ἐέρεις τὸ φειδόχορτο. . .

— Τῶχῳ μαθημένα ἀπ' τὴ μάνα μου.

— Ὅσο ἀνάφτει ἡ ζέστη τόσο γεμίζει ὁ
τόπος φειδία. Δὲν μοῦ δίνεις μιὰ ψύχα γιὰ
καλὸ καὶ γιὰ κακό. . . Ἡ μὰ κ' εἶσαι ἀκό-
μα μανιωμένη μαζί μου; προσέθηκε μετὰ τόνου
συντριβῆς καὶ μετανοίας.

Ἐκείνη ἐμειδίασε :

— Δὲν ξεσυνερίζομαι τοὺς μεθυσμένους ἀν-
θρώπους, εἶπεν. Καὶ ἔστ' ἄστερον δὲν εἶμαι δὰ
καὶ τόσο ἄπονη νὰ σ' ἀφήσω νὰ σὲ φᾶνε τὰ
φειδία. Μόν' ποῦ τῶχῳ φυλαγμένο ἔστην καλύ-
βα. . . Ἐλα τὸ δειλινὸ πέρα ἔς τὴν ἕψηλὴν
κουκουναριὰ νὰ σ' τὸ φέρω.

— Ἄξιός ὁ μισθός σου, εἶπεν ἀναθαρρήσας
τέλος ὁ ποιμὴν καὶ περιχαρὴς ὅτι ἐξησφάλιζε
δευτέραν συνάντησιν. Καὶ ἔς τὸ γάμο σου,
προσέθηκε, μὲ τὸν τρανότερο πρωτόγυφτο τοῦ
κόσμου.

Καὶ ἀπεμακρύνθη γελῶν, ἐνῶ ἐκείνη ἐφάνει
δῆθεν ὀργίλως :

— Ὅσον σου, ὅσον Γιαννιέ, πὰρ' καὶ τῆς
εὐχαις μαζί νὰ τῆς κἀνης χλωροτύρι.

Περὶ τὴν δειλίην ὁ ποιμὴν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν
κουκουναριὰν ἀνέμενε μετὰ παλμῶν τὴν ἔλευ-
σιν τῆς Ἀθιγγανίδος. Καὶ ἐπεφάνη αὕτη τέλος
ζωηρά, μειδιῶσα. Ἀνέστυρεν ἀπὸ τοῦ κόλπου
μικρὰν ξηρὰν κολοκύνθην καὶ ἔτεινεν αὐτὴν
πρὸς τὸν ποιμῆνα :

— Ἐδῶ εἶνε τὸ φειδόχορτο, τῆς μαύρης γῆς βοτάνι
Ὅπου τὸ φᾶν τρεῖς φοραὶς φεῖδι δὲν τονε πιάνει !

ἐφώνησεν, ἐμμέτρως οὕτω συνιστῶσα τὸ
φάρμακον. Καὶ προσέθηκε ταπεινότερον ἐν πεζῷ
λόγῳ :

— Εἶνε τριμμένο σόνι. Παίρνεις πέντ' ἕξ
πρέζαις ἔς τὸ νερό, ἔς τὸ γάλα, ἔς τὸ κρασί ἢ
ἔτσι στεγναῖς τῆς καταπίνεις τὸ πρῶτ' νηστικὸς,
τρεῖς μέραις ἔς τὴν ἀράδα.

— Τί θές καλλιώτερα γιὰ τὸ φειδόχορτο,
λεφτὰ ἢ στάρι; ἠρώτησεν ὁ ποιμὴν.

— Νὰ χαρῆς τὰ λεφτὰ σου καὶ τὸ στάρι
σου. Ὅσον τὸ κἀνω γιὰ ψυχικό, ἀρὲ Γιαννιέ, νὰ
μὴ σὲ φᾶν τὰ φειδία, τέτοιον λεβέντη !

Καὶ ἐστράφη νὰ φύγῃ εἰρωνικῶς γελῶσα.

Αἶφνης ἐστάθη ὡς νὰ ἐσυλλογίσθη τι.

— Ὅσον τῶχῳ πῆ; Ἐέρω καὶ ἄλλο βοτάνι.

Ἄμα τῶχεις χρεῖα, ζήτα το. Καὶ προσέβλεψεν
αὐτὸν ἀτενῶς.

— Τί βοτάνι;

— Τί βοτάνι; Τῆς ἀγάπης τὸ βοτάνι. Ἄμα
ποῦ θές νὰ κἀνης γυναῖκα νάρρηθ' νὰ πέσῃ ἔς τὰ
ποδάρια σου, ἄμα ποῦ θές νὰ δεθῆς παντοτινὰ
μὲ τὴν ἀγάπην της, δὲν ἔχεις ἄλλο παρὰ νὰ φᾶς
ἐσὺ ἀπὸ δαῦτο καὶ νὰ τὴν κἀνης κι' αὐτὴν νὰ
φᾶν.

Ὁ Γιαννιὸς ἀνεσκήρτησεν·
— Ἀλήθεια μοῦ λές ἢ παραμύθια;
— Τὰ κοράκια νὰ φᾶν τὴ γλῶσσά μου, ἂν
λέω ψέμματα, εἶπε σοβαρῶς ἡ κόρη.

— Ὅποια γυναικίκα;
— Καὶ παντρεμμένη κι' ἀνύπανδρη, καὶ
παπαδιά καὶ καλόγρηνα.

— Καὶ θάρθη νὰ πέση 'ς τὰ ποδάρια μου;
— Πρὶν ἔβγη ὁ ἥλιος δευτέρη φορά ἀπ' τὴν
ῶρα ποῦ τῆς δόσης νὰ φάη.

— Καὶ θὰ μ' ἀγαπήσῃ πολὺ; ἠρώτησε
πάλιν ὁ βοσκὸς ἀλλοφρονῶν.

— Σοῦ εἶπα: παντοτινὴ ἀγάπη θὰ σᾶς δέση
τοὺς δυὸ, οὔτε ὁ Θεὸς οὔτε ὁ Σαῖτάνης ἔμπο-
ροῦν νὰ σᾶς ξεχωρίσουν.

— Ποῦ τῶχεις τὸ βοτάνι; εἶπεν ὁ Γιαννιὸς
μετὰ τινα δισταγμὸν.

Ἡ Ἀθιγγανὶς ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου ἐτέραν
κολοκύνθην μικροτέραν τῆς πρώτης.

— Δό' μου το! εἶπε σύνοφρος ὁ ποιμὴν.

— Δέν σ' τὸ χαρίζω, εἶπεν ἡ Ζεμφύρα μει-
διῶσα καὶ κρύπτουσα τὴν κολοκύνθην ἐν τῷ
κόλπῳ, δὲν εἶνε γιὰ ψυχικὸ 'σάν τᾶλλο... θὰ
τάκρηβοπλερώσης.

— Ἐλα, πόσα; εἶπεν ἀνυπομόνως κρούων τὸν
πόδα.

— Ἐνα κοιλὸ στάρι!

— Μίλα καλὰ! ἕνα κοιλὸ στάρι γιὰ τὸ
βοτάνι;

— Καὶ δέν την ζετιμάς τὴν ἀγάπη τόσο;

— Αἶντε, ἕνα κοιλὸ στάρι φέρ' το.

— Καὶ τὸ στάρι;

— Ἄμα σηκώσουμε τάλωνι.

Ἡ Ἀθιγγανὶς ἔστη δυσπιστοῦσα:

— Αἶ, σέ πιστεύω! εἶπε καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
τὸ μαγικὸν βότανον. Μόνον βάνε καλὰ 'ς τὸ λο-
γισμὸ σου τί κρατᾶς 'ς τὰ χέρια σου. Μὴν κά-
νης καμμιά κουτουράδα καὶ βροντήσης ὕστερα
τὸ κεφάλι σου ἀπὸ κατὰ ἧς, προσέθηκε διὰ
τόνου ἐπισήμου.

Ὁ Γιαννιὸς ἔλαβε τὴν μικρὰν κολοκύνθην,
προσήλωσε τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶτα ἔ-
κρυψε τὸν θησαυρὸν εἰς τὸ σελάχιόν του, βε-
βυθισμένος εἰς σκέψεις.

— Νᾶξερα γιὰ ποιά λιγερὴ τοῦ χωριοῦ τὰ
μαγερεῦεις! ἐφώνησε πονηρῶς γελῶσα ἡ Ἀθιγ-
γανὶς καὶ ἐγένετο ἄφαντος μετὰ τῶν θάμνων.

IB'

Αἶ τηγανίται τῆς κυρᾶς Βάσσης.

Ὁ ποιμὴν γενόμενος κύριος τοῦ πανισχύρου
βοτάνου κατελήφθη ὑπὸ παραφόρου νευρικῆς
χαρᾶς. Ὡδήγησεν αὐθωρεὶ τὸ ποίμνιον πρὸς τὸ
ἐνδότερον τοῦ δάσους γελῶν μόνος, ἄδων, συ-

ρίζων, τύπτων τὰ δένδρα διὰ τῆς μακρᾶς ρά-
βδου. Καὶ ἔφερε συνεχῶς τὴν χεῖρα πρὸς τὸ σε-
λάχιον ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι ἦτο ἐκεῖ ἀσφαλῶς
τεθειμένη ἡ μικρὰ κολοκύνθη καὶ περιέστρεφεν
ἐπὶ τῷ ἐλαχίστῳ κρότῳ φιλύποπτα τὰ βλέμματα,
ὡς ἂν ἐφοβεῖτο ἐπιδρομὴν κατὰ τοῦ ἀνεκτιμήτου
ἐκείνου θησαυροῦ. Φθὰς τέλος εἰς μέρος σύνδενδρον
ἐκαθέσθη κατὰ γῆς καὶ, μεθ' ἧς εὐλαβείας θὰ ἤγ-
γίzen ἱερὸν λείψανον, ἐξήγαγε τὴν κολοκύνθην.
Ἀφῆρεσε μετὰ προσοχῆς τὸ μικρὸν ξυλάριον, δι'
οὐ ἦν πεφραγμένον τὸ στόμιον, καὶ ἔκυψεν ὁ-
σφραϊνόμενος. Εἶτα ἐκένωσε μέρος τοῦ περιεχο-
μένου ἐν τῇ παλάμῃ, ἀφοῦ ἐπέισθη κωδωνίσας
αὐτὸ παρὰ τὸ οὐς ὅτι περιείχετο κόνις ἐντός.
Ἦτο δ' ἀληθῶς κόνις λεπτοτάτη ἐρυθρωπῆ·
οὐδεμίαν ἀνέπεμπεν ὀσμήν, ἀλλ' εἶχε γεῦσιν
δριμεῖαν, ὡς ἐδήλωσεν ὁ μορφασμὸς τοῦ ποι-
μένου, ὅστις μετὰ τινα δισταγμὸν ἐτόλμησε νὰ
ἐγγίση τὴν γλῶσσαν ἐπ' αὐτῆς.

— Καίει καὶ πιπερίζει 'σάν τὴν ἀγάπη!
εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ νεανίας καὶ ἀπέπτυσε τὸ
φίλτρον.

Ἐκλείσε πάλιν καλῶς τὴν κολοκύνθην καὶ
ἔκρυψεν αὐτὴν χάριν πλείονος ἀσφαλείας ἐν τῷ
κόλπῳ. Στηρίξας δὲ τὴν ῥάχιν ἐπὶ κορμοῦ δρυὸς
ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις.

— Τὴν ἔχω 'ς τὰ χέρια μου τώρα σὲν πουλι
πιασμένο 'ς τὸ βρόχο. Ἄμα ποῦ καταφέρω μὲ
μαργιολιά νὰ τῆς δώσω νὰ φάη ἀπ' τὸ βο-
τάνι — τὸ εἶπε ἀτῆ της — πρὶν βασιλεψῆ δευ-
τέρη φορά ὁ ἥλιος θάρθη 'ς τὴν ἀγκαλιά μου...

Καὶ ὁ νεανίας ταῦτα συλλογιζόμενος ἐμειδία
αὐταρέσκως ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ τῆς εὐτυχοῦς
ταύτης ὥρας. Αἶφνης συνωφρῶθη·

— Μ' ἂν δέν εἶνε ἀληθινὸ τὸ βοτάνι;...

Ἄν εἶνε κανένα ψευτόχορτο ἐκεῖ κοπανισμέ-
νο κι' οὔτε ἀγάπη φέρνει οὔτε διάολο;...

Ἄν μοῦ τῶδωσεν ἡ παλιοατσιγγάνα γιὰ νὰ
κάνη σεργιάνι;... Ἄν κατάλαβε τίποτε καὶ
τῶκανε ἔτσι γιὰ νὰ τῆς δώσω τάχας νὰ φάη
κι' ὕστερα ἀντὶ νάρθη νὰ πέση 'ς τὰ ποδάρια
μου, νάρθη νὰ μοῦ 'πῆ: "Ὅρσε πέντε φάσκελα
καὶ σένα καὶ τοῦ βοτανιοῦ σου καὶ τῆς ἀγά-
πης σου;..."

Ἄλλ' ἀνεμνήσθη πάλιν τοῦ ὄρκου τῆς Ἀθιγ-
γανίδος περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ φίλτρο, ἀνεμνή-
σθη τῶν σοβαρῶν λόγων αὐτῆς.

— Ὅχι, δέν γίνεται... τὰ λόγια ποῦ μοῦ
εἶπε δέν ἦτον ἀνθρώπου ποῦ κάνει χάζι, ἦτον
λόγια πολὺ γνωστικά — Τί μοῦ εἶπε; — Ἄσυλ-
λογίσου τί κρατᾶς 'ς τὰ χέρια σου καὶ ἔχε τὸ
νοῦ σου μὴν κάνης καμμιά κουτουράδα καὶ με-
τανοιώσης ὕστερα. Τῆρα μὴν πᾶς 'ς τὰ τυφλά
καὶ δεθῆς μὲ ἀγάπη ποῦ δέν θὰ ἔμπορῃ οὔτε
Θεὸς οὔτε διάολος νὰ σέ 'λευτερώσῃ.»

Ἡ ἀνάμνησις τῶν λόγων αὐτῶν καὶ τοῦ ἐ-

πισήμου τρόπου, δι' οὐ ἀπηγγέλθησαν ὑπὸ τὴν μεγάλην κουκουναριάν, ἐνίσχυσε μὲν τὴν πεποιθησιν τοῦ ἀφελοῦς χωρικοῦ περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ βοτάνου, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἔδωκε λαβὴν εἰς νέαν σειρὰν δυσαρέστων σκέψεων.

— Ἄν εἶνε σωστά αὐτὰ τοῦ μοῦ εἶπε; ἂν πάω 'ς τάλήθεια καὶ θεῶ 'ς τὰ σίδηρα τῆς ἀγάπης σκλάβος παντοτεινός; Νὰ τὴ στεφανωθῶ; Οὔτε 'ς τὸν νοῦ μου δὲν τὸ βάζω. Πρέπει τότες νὰ παρατήσω τὸ σπίτι μου, νὰ φύγω γιὰ πάντα ἀφ' τὸ χωριὸ καὶ νὰ φτιάνω κ' ἐγὼ κόσκια καὶ ντέφια μαζί της ἢ νὰ φουσσῶ τὴ φωτιά τοῦ στραβοπεθεροῦ μου.

Καὶ ὁ ποιμὴν ἐμειδίασε βεβιασμένως ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ταύτη.

— Μωρέ, τί πνίγουμε 'ς τὰ ρηχά! ἐσκέφθη αἴφνης καὶ ἀνεσηκώθη ὡς ἵνα ἀπορήψη τοὺς βαρύνοντας αὐτὸν δυσαρέστους λογισμοὺς. 'Σὲ δυὸ μῆνους θέλοντας μὴ θέλοντας θὰ πάω στρατιώτης· δυὸ χρόνια θὰ περάσω μακριὰ ἀπ' τὸ χωριό. 'Σὲ δυὸ χρόνια χωρίζουν ἀνδρόγυνα στεφανωμένα ἀπ' τὸ δεσπότη καὶ θὰ μὲ βασιτήζη ἐμένα ἀλυσσοδεμένο τῆς Γύφτισσας τὸ βοτάνι. Καὶ ἀνεκάγχασε τόσῳ θορυβωδῶς, ὥστε ὁ κύων ἀπεκρίνατο δι' ὑλακῶν.

Οὕτω τὸ λογικὸν μετὰ ἀσήμαντον ἄμυναν παρέδωκε καὶ τὰ τελευταῖα ὄπλα εἰς τὸ πανίσχυρον αἴσθημα. Ὁ καγχασμὸς ἐκεῖνος ἦτο ἡ ἐπικύρωσις τῆς μοιραίας συνθήκης! Ὁ ἀντίπαλος καθίστατο εἰς τὸ ἐξῆς δούλος ἐκτελῶν τὰ θελήματα τοῦ κυρίου. Καὶ πρῶτον ὄφειλε νῦν νὰ μηχανευθῇ τρόπον, ὅπως ἡ Ἀθιγγανὶς γευομένη τοῦ βοτάνου, ὑποκύψῃ εἰς τὴν δύναμιν ἣν αὐτὴ παρεσκεύασε καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς ξένας χεῖρας, οὐδαμῶς ὑποθέτουσα ὅτι ἡδύνατό ποτε νὰ στραφῇ καθ' ἑαυτῆς. Γόησσα γοητευομένη διὰ τῶν ἰδίων γοητειῶν ἤτό τι μέγα, πρωτοφανές, ἀδύνατον ἴσως.

Πιθανώτατα αὐτὴ ἡ παρασκευάσασα τὸ φίλτρον ἐγνώριζε τὴν γεῦσιν καὶ τὰ ἄλλα διακριτικὰ αὐτοῦ. Ἐπρεπε λοιπὸν ἢ διὰ τῆς βίας νὰ φάγῃ τὴν κόνιν ἢ τεχνηέντως μεμιγμένην ἐν ἐδέσματι καταλλήλῳ, ὅπως ἀποκρύψῃ τὴν τεθριμεῖαν γεῦσιν καὶ τὸ χρώμα καὶ ἄλλα ἐνδεχόμενα συστατικά.

Πρώτη σκέψις τοῦ ποιμένου ἦτο νὰ ἐξαγκάσῃ τὴν Ζευφύραν εἰς βιαίαν κατάποσιν τοῦ βοτάνου. Πῶς; Εἴτε συλλαμβάνων καὶ δεσμεύων αὐτήν, εἴτε ἐνεδρεύων καθ' ἣν ὄραν θὰ ἐκοιμάτο ἐν τῷ οἴκῳ. Ἄλλ' εὐθύς ἀπέρριψε καὶ τὰ δύο ταῦτα σχέδια ὡς δυσεκτέλεστα καὶ ρισκοκίνδυνα. Ἐμενε λοιπὸν ἢ ἐν καταλλήλῳ τροφῇ ἀνάμιξις τῆς κόνεως. Ἐν γάλακτι ἢ τυρῶ; ἀδύνατον ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ χρώματος. Ἐν ἄρτῳ; ναί, ἀλλὰ τίς θὰ ἐζύμου τὸν ἄρτον; Ἐν ὀσπρίοις ὦν τὰ ποικίλα καὶ θριμέα καρκεύματα τελείως

ἀπέκρυπτον τὴν γεῦσιν καὶ τὸ χρώμα τῆς κόνεως; Βεβαίως τοῦτο ἦτο καὶ ἀσφαλέστερον καὶ μᾶλλον εὐχερές, καθότι ἐν τῷ ἤδη παρεσκευασμένῳ φαγητῷ ἡδύνατο ν' ἀναμίξῃ τις ἐπικαίρως τὸ φίλτρον. Ἄλλὰ πῶς καὶ ἐπὶ τίνι προφάσει θὰ παρεῖχε πινάκιον φακῶν ἢ ρεβινθίων εἰς τὴν κόρην τοῦ Γυφτοκάθουρα καὶ δὲν θὰ ἐκίνοι τὰς ὑπονοίας αὐτῆς, τῆς οὐχὶ ἄνευ λόγου ἐπικληθείσης Διαβολόσπιθας, τοιαύτη ἔκτακτος προσφορά;

Οἱ ἀστέρες ἐδείκνυον μέσας νύκτας ὑπὲρ τὸ φύλλωμα τοῦ δάσους καὶ ὁ ποιμὴν ἠγρύπνει ἐτι κατακεκλιμένος ἐπὶ χλωρῶν κλάδων σχίνου καὶ περιστρέφετο ἐντὸς τῆς κάπας του καὶ ἀνέπνεε θορυβωδῶς ὡς ἄνθρωπος ἐν ἀδημονίᾳ διατελῶν. Τέλος τὰ βλέφαρα βεβαρημένα ἐκλείσθησαν ὑπὸ τοῦ ὕπνου, ἀλλ' ὁ λογισμὸς ἐν ὄνειρῳ ἐπέτα πρὸς τὴν Ἀθιγγανίδα, ἣν ἀναπαρίστα νῦν οὐχὶ ρακένδυτον καὶ ταπεινὴν κοσινόπωλιν, ἀλλὰ ὅπως κατὰ τὴν νύκτα τῆς μέθης, λευχείμονα καὶ αἰθερόπλαστον Νύμφην τῶν λαϊκῶν παραδόσεων. Καὶ ὀρμεμφύτως διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐψηλάφει ἐν τῷ κόλπῳ τὴν κονιοδόχον κολοκύνθην, ὅπως τὰ παιδία κοιμώμενα ψηλαφοῦσιν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον χάρισμα προσφιλές.

Ἀμέλξας τὰς αἰγας λίαν πρωΐ— αἱ ἀμνάδες ἐγκυμονοῦσαι δὲν εἶχον πλέον γάλα— κατῆλθεν εἰς τὸ χωριὸν φέρων οὐχὶ πλήρη τὴν καρθάραν, ἦτοι τὴν ξυλίνην γαλακτοδόχην.

Ὁ θειρισμὸς τοῦ σίτου εἶχε περατωθῆ σχεδόν· τὰ ἀλώνια ἦσαν πλήρη δεμάτων καθ' ὁμάδας ὀρθῶν τεθειμένων, ὅπως ἐτι μᾶλλον ξηραίνονται οἱ στάχυες ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἄλλ' οὐδεὶς τῶν ἀγροτῶν εἶχε στρώσῃ ἀλώνιον σίτου· δυὸ τρεῖς μόνον καὶ ἄνευ ἐπισημότητος ἠλώνιζον κριθήν, ἐν οἷς καὶ ὁ πατήρ τοῦ Γιαννιοῦ. Ἐν τῷ ἀλώνιῳ εἰργάζετο ὁ γέρον Καρανίκος καὶ ὁ Φακίων· ὁ μὲν πατήρ διὰ τοῦ δικράνου ἀπλῶν τοὺς ξανθοὺς στάχους, ὁ δὲ υἱὸς περιάγων ἐπ' αὐτῶν τῆς βοηλάτου ροκάνας τὰ κοπετὰ λιθάρια.

— Ποῦν' ἡ μάνα; ἠρώτησεν ὁ ποιμὴν τὸν πατέρα.

— Σπίτι, κάτι παιδεύεται πάλι.

Ὁ Γιαννιὸς ἐτρέπη πρὸς τὴν οἰκίαν. Εὖρε δ' ἐκεῖ πρὸ τῆς θύρας, ἐν τῷ δι' ἀκανθῶν περιφράκτῳ κηπαρίῳ, τὴν μητέρα βαπτίζουσαν ἐντὸς λέβητος ἐρυθρὰ μαλλία:

— Καλή σου ἡμέρα, μάνα!

— Καλῶς 'ς τὸ Γιαννιό. Γάλα ἔφερες;

— Ἐφερα μιὰ ψίχα. Ἡ πρατίναις ὄλαις στρέφεψαν σταφιδιάσανε τὰ μαστάρια τοὺς καὶ ζαρώσανε ἄσαν μουφλοῦζικαὶς σακκούλαις. Κ' ἢ γίδες λιγιστὸ ἔχουνε.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἔν' ἀποθέσῃ

τὴν καρδάραν, τρέψας εἰς φυγὴν τὰς ὄρνιθας. Εἶτα δ' ἐξῆλθε δάκνων τεμάχιον ξηρᾶς μπομπότας.

— Αἴμ δὲν παίρνεις, χριστιανέ, δύο τηγανίταις, μόνε βροκανίζεις ξερό ψωμί; εἶπεν ἡ κυρὰ Βάσω ἐπιπληκτικῶς.

— Τηγανίταις! ἐφώνησε περιχαρῆς ὁ ποιμὴν, καὶ ποῦ νὰ ξέρω ἴγώ πῶς ἔχουμε τηγανίταις.

— Τὸ κακόμοιρο τὸ βυζασταροῦδι! εἶπεν ἡ χωρική διὰ τόνου εἰρωνικῆς θωπείας. Ἄμ κάθε χρονιά, ἀρέ, προσέθηκεν ἐντόνωσ, δὲν κάνω τηγανίταις ἔς τὸ στρώσιμο τάλωνι; Τήρα πάνου ἔστὸ ράφι ἔς ἓνα γαθάθι σοῦχω φυλαγμέναις εἶνε καὶ τὸ παγοῦρι τοῦ βρακιοῦ δίπλα.

Καὶ ἔδιδε τὰς ὀδηγίας, χειρονομοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς βεβαυμένης μέχρις ἀγκῶνος ἐκ τοῦ ἐρυθροδάνου.

Ὁ ποιμὴν ἐκαθέσθη παρὰ τὴν θυρίδα τοῦ ὑπαιθρίου κλιβάνου κρατῶν τὸ πῆλινον πινάκιον ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τὸ κασσιτέρινον δοχεῖον ὑπὸ μάλης.

Αἱ τηγανίται τῶν χωρικῶν πλάττονται ἐκ χυλοῦ ἀζύμου, τηγανίζονται ἐν ἐλαίῳ καὶ ἀλείφονται διὰ μέλιτος. Ἀρωματικά τινα ὡς ἡ κανέλλα καὶ τὰ γαρύφαλα δὲν θεωροῦνται ἀπαραίτητα, ἀλλ' ἔτι μάλλον περικαλλύνουσι καὶ καθιστῶσιν ἐντελῆ τὰ ἀγροτικά ταῦτα τερψιλαρύγγια. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Γιαννιοῦ, ἐξέχουσα μεταξὺ τῶν οἰκοδεσποινῶν τοῦ χωρίου, προσεπάθησε νὰ φιλοτεχνήσῃ ὡς οἶόν τε τέλειον τῆς μαγειρικῆς αὐτῆς τὸ καλλιτέχνημα. Αἱ τηγανίται ἦσαν ἐξαιρετοὶ καὶ ἡ φυσιογνωμία τοῦ τρώγοντος προσεμαρτύρει τοῦτο.

— Καλαῖς εἶνε; ἠρώτησεν ἡ μήτηρ μὴ ἀρκουμένη εἰς τὴν ἄφωνον εὐαρέσκειαν τοῦ υἱοῦ.

— Ἄκου λέει! ἀπεκρίνατο ὁ ποιμὴν μασσῶν καὶ περιλείχων τοὺς μεμελιτωμένους δακτύλους κουβέντα δὲν παίρνουν.

Ἡ κυρὰ Βάσω προσέβλεψε μετ' εὐαρεσκείας τὸν υἱόν. Ἦτο διττῶς εὐτυχῆς τὴν πρωΐαν ἐκείνην: καὶ διότι αἱ τηγανίται αὐτῆς εἶχον θαυμασίως ἐπιτύχη καὶ διότι ὁ Γιαννιὸς ἐφαίνετο ζωηρότερος, εὐθυμότερος ἢ ἄλλοτε. Ἀληθῶς μετὰ τοὺς κλύδωνας γαλήνη ἴλαρὰ ἠπλοῦτο ἐπὶ τὴν μορφήν τοῦ ποιμένου—γαλήνη ἰγκυμοῦσα θύελλαν. Ἡ μήτηρ ἐνόμισε κατάλληλον τὴν ὄραν, ὅπως ὀμιλήσῃ περὶ τῆς μελλούσης ἀναχωρήσεως, περὶ τοῦ διετοῦς χωρισμοῦ.

— Ἐνα μῆνα ἔχουμε καὶ ἄτι μέραις, κ' ὕστερα ἔχετε γεια ἴψηλά βουνά· μᾶς ἀφίνεις καὶ πᾶς ἔστῃς μεγάλαις πολιτεΐαις, εἶπε προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ, ἐνῶ ὑγραίνοντο ὑπὸ δακρύων οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς. Ἐκεῖ πλεῖα οὔτε τῆς τηγανίταις, οὔτε τὴν καυμένην τὴ μάνα θὰ συλλογᾶσαι, προσέθηκε μετὰ παραπόνου.

— Μὴν τὰ λές, μάνα, τὰ φαρμακερὰ λόγια... Καὶ τί ἄλλο θὰ συλλογιέμαι σκλαβωμένος ἔς τὸ ταχτικὸ περὶ τὸ σπίτι μας καὶ τὰ χωράφια μας καὶ τὰ πράμματα; Καὶ τί ἄλλη λαχτᾶρα θὲ νᾶχῃ ἡ καρδιά μου περὶ πῶς νὰ διαβοῦν τὰ δυὸ χρόνια ἀπάνου ἀπ' τὸ κεφάλι μου καὶ νᾶρθω πάλι μετὰ τὸ καλὸ νὰ φάω τῆς τηγανίταις σου;

— Ὅλοι τὰ λέν ἔτσι σὰν εἶν' νὰ φύγουν ἀφ' τὸ χωρὶο κ' ὕστερα σκορπάει ἀγέρας τὰ λόγια τοὺς σὰν τᾶχερο ἔστ' ἄλῳν. Ἄν λάχῃ δὲ καὶ καμμιά μαργιόλα καὶ τοὺς ξελογιᾶσῃ, πᾶνε καὶ πᾶνε — τὸ λέει καὶ τὸ τραγοῦδι.

Πρῶτο φιλὶ ἀναστέναζε, δεῦτερο τὸν πλαναίει,
Τρίτο φιλὶ φαρμακερὸ τὴ μάνα λημοναίει!

Ἀπήγγειλε τοὺς δύο στίχους διὰ φωνῆς θρηνώδους, τονίζουσα μετ' ἐμφάσεως τὰς τομάς. Ὁ ποιμὴν ἦτο προφανῶς τεταραγμένος.

— Μάνα, ἄσ' τα αὐτά...

— Καλὰ λές, Γιαννιέ, εἶπεν ἀλλάξασα τόνου φωνῆς καὶ ὑποκρινομένη εὐθυμίαν, μὰ τῶχω μιὰν ἔννοια. Εἶνε τόσαις μαργιόλαις ἔς τῆς μεγάλαις πολιτεΐαις; ἄτι φουστάναις ἐκεῖ μετὰ φιασίδια, μετὰ ἀφύσικα στολίδια, κύττα μὴ σὲ μπλέξουνε ἀνήξερο παιδί ἐσένα καὶ σεβδαλιδικό.

— Βλέπεις, μάνα, ἐμένα καρτερᾶν νὰ πάω! εἶπεν ὁ νεανίας μελαγχολικῶς μειδιῶν, χαθῆκαν οἱ λεβέντηδες καὶ τὰ παλληκάρια ἐκεῖ...

— Ἡ Παναγία κ' ἡ ἅγια Παρασκευὴ ἄς σὲ φυλάξουνε ἀπὸ κάθε ἀρρώστια καὶ κάθε πειρασμό, παιδάκι μου. Τῶχω τάμμα νᾶρθῃς μετὰ τὸ καλὸ πέντε ὀκάδες λάδι καὶ μιὰ ὀκᾶ κερί ἔς τὴν ἐκκλησιά. Θὰ κυττάξουμε τότε καὶ γιὰ μιὰ νύφη καλὴ καὶ ἄξια, προσέθηκε πονηρῶς καμμουσα τὸν ὀφθαλμόν.

— Ἄς τὴ νύφη, μάνα, εἶπεν ὁ χωρικός, ὄν ἠνώχλει ἡ παράτασις τῆς τοιαύτης ὀμιλίας, καὶ πὲς τώρα ἂν ἔχῃς κ' ἄλλαις τηγανίταις.

Πρὶν ἢ δ' ἀπαντήσῃ ἡ μήτηρ εἰς τὴν ἐρώτησιν:

— Γεῖα ἔς τὰ χέρια ποῦ κάνουν τῆς τηγανίταις καὶ καλὰ μας μπερκέτια! ἐφώνησε φέρων τὸ παγοῦρι εἰς τὸ στόμα.

— Ἀμὴν νὰ δώσῃ ὁ Θεός! εἶπεν ἡ κυρὰ Βάσω ἀνατείνασα μετ' εὐλαθείας εἰς τὸν κυανσοῦν οὐρανὸν τὰς ἐρυθρὰς παλάμας. Στραφεῖσα δ' εὐθύς πρὸς τὸν ποιμένα, ὅστις εἶχεν ἐγερθῆ:

— Τήρα, θαῦρης καὶ ἔς τὸ ξύλινο τάσσι τηγανίταις; πάνω ἔς τὸ ψηλὸ τὸ ράφι. Τῶχω σκεπάσῃ μετὰ τὸ τράστο.

Ὁ Γιαννιὸς ἠρέυνα ἐν τῷ σκοτεινῷ βάθει τοῦ οἴκου ὅπως εὐρῆ τὰς τηγανίταις, ὅτε φωνή τις ἐκ τῶν ἐξωθεν ἐκράτησεν αὐτὸν ὡσεὶ ἀπόπληκτον.

— Ὄρα καλὴ σου, κυρὰ Καρανίκαινα, ἐδῶ εἶν' ὁ Φωκίωνα;

— Εἶνε ἔς τάλωνι! ἀπεκρίνατο ἡ μήτηρ. Τί τονε ζητᾷς;

— Ὁ Γιαννῖος εἶχε φερμένο τάφεντῆ μου γιὰ μόντρα ἓνα τσικοῦρι καὶ παράγγειλε τὸ ἴδιο τοῦ Φωκίωνα. Τὸ λοιπὸν τὸ τέλεψε καὶ τᾶφερα καὶ τὰ δύο.

— Δὲν ξέρω γὼ ἀπὸ τέτοια. Ὁ Γιαννῖος εἶν' ἐδῶ. Γιαννιέ, αἱ Γιαννιέ! ἔκραξε στραφεῖσα πρὸς τὴν ἡμίλειστον θύραν.

— Ἔφτασα, μάνα!

Ὁ νεανίας εἶχε εὖρη τὸ ξύλινον τάσσι, τὸ περιέχον τὰς τελευταίας τηγανίτας, καὶ εἰς ἀκαριαίαν σκέψιν ὑποκύψας, μὴ ἔχων συνείδησιν ἀκριβῆ τοῦ παρατόλμου ἔργου—ἐκένου ἤδη ἐν αὐταῖς διὰ τρεμούσης χειρὸς τὴν πανίσχυρον ἐκείνην κόνιν, τὸ περιφημον βοτάνι τῆς ἀγάπης!

— Τ' εἶνε; ἠρώτησεν ἐξερχόμενος καὶ ἀδειῶς ὑποκρινόμενος πλήρη ἀγνοίαν, ἐνῶ διὰ τῆς χειρὸς ἀνεκίνει τὰς τηγανίτας.

— Τὸ κορίτσι τοῦ Γυρτοκάβουρα...

— Καλημέρα, Γιαννιέ, ἐφώνησε συγχρόνως ἡ Ἀθιγγανίς, ἔφερα τὸ τσικοῦρι τοῦ Φωκίωνα.

Ὁ ποιμὴν ἀμυχανῶν, κρατῶν ἀνά χεῖρας τὸ ξύλινον πινάκιον, τὸ ὅποιον ἐβάρυνεν αὐτὸν ὡς ἐάν ἦτο ὄγκος μολύβδινος, ἐφέλλισεν ἀσυκρτήτως σχεδόν:

— Καλά, καρτέρα λιγούλακι...

Καὶ ἐπεδόθη μετὰ νευρικῆς ταραχῆς εἰς τὴν κατανάλωσιν τῶν τηγανιτῶν καθεστῆεις ἐν τῇ προτέρᾳ παρὰ τὸν κλίβανον θέσει, μὴ τολμῶν νὰ ἐγείρῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν μητέρα ἢ τὴν Ἀθιγγανίδα.

Ἐν τούτοις ἡ κυρὰ Βάσσω περατώσασα τὴν ἐργασίαν ἐνίψεν ἀνεπαρκῶς διὰ ψυχροῦ ὕδατος τὰς χεῖρας καὶ ἀπέμαξεν αὐτάς διὰ βράχους.

— Τί τηρᾷς ἔτσι, κηφερή; εἶπεν αἴφνης πρὸς τὴν κόρην ἔς τὸ γύφτικο σας τάρχοντικό δὲν ἔχετε τηγανίταις;

Καὶ εἶδεν ὁ ποιμὴν τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς ἐκτεινομένην πρὸς τὸ πινάκιον, ὅπερ ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ λαμβάνουσαν ἐκ τοῦ περιεχομένου. Ἡ χεὶρ ἐκείνη ἐρυθρὰ ἐκ τῆς βαφῆς ἦτο ὡς δι' αἵματος κεχρισμένη· ὁ νεανίας ἐρρίγησεν—ἀπαίσιον προαίσθημα συνέθλιψε τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Καὶ ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ τὴν ἀκουσίως προδοτικὴν χεῖρα τῆς μητρὸς καὶ δὲν ἔσχε τὴν δύναμιν. Ἀπέμεινεν ἐρριζωμένος ἐκεῖ παρακολουθῶν διὰ βλέμματος ἡλιθίου τὰς κινήσεις αὐτῆς.

Καὶ εἶδε τὴν μητέρα προσφέρουσαν δύο, τρεῖς τηγανίτας καὶ τὴν Ἀθιγγανίδα δειλιῶς λαμβάνουσαν ταύτας.

— Φάε μὲ τὴν ἡσυχία σου, μὴν πινηγῆς! εἶπεν ἡ κυρὰ Βάσσω πρὸς τὸν Γιαννιὸν καὶ πᾶν γὼ ἔς τάλωνι ναῦρω τὸ Φωκίω μὲ τὴν Τσιγγάνα.

Ἡ Ζεμφύρα ἠκολούθησε τὴν χωρικὴν καὶ ἐνῶ ἔδρανε τὰς τηγανίτας ἔστρεψε τελευταῖον τὰ μεγάλα γαλανὰ ὄμματα πρὸς τὸν νεανίαν.

Τετέλεσται! Τὸ φοβερὸν μυστήριον εἶχε τελεσθῆ μοιραίως ὑπ' αὐτῆς τῆς αἰμοβαφοῦς μητρικῆς χειρὸς καὶ οἱ χαλύβδινοι δεσμοὶ τοῦ Ἔρωτος συνέδεον ἤδη τὰς καρδίας τῶν δύο τέκνων τῆς ἐρημίας.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΨΕΥΔΟΥΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΨΕΥΣΤΩΝ

Ἡ καταγωγὴ καὶ ἡ ἱστορία τοῦ ψεύδους εἶνε τόσοσιν πανάρχαια, ὅσων πανάρχαιον εἶνε καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὁ πρῶτος ψεύστης, κατὰ τὰς Γραφάς, ἐν τῷ κόσμῳ ὑπῆρξεν ὁ ὄφισ.

Ὁ ὄφισ εἶπεν εἰς τὴν Εὐάν ἐν φοβερὸν ψεύδος, τοῦ ὁποίου τὰ ὀλέθρια καὶ ἀτελεῦτητα ἀποτελέσματα ἀκόμη ὑφίσταμεθα ἡμεῖς οἱ δυστυχεῖς θνητοί. Τῇ εἶπε νὰ ἀποκόψῃ ἀπὸ τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως ἓνα καρπὸν, μετὰ τὴν βρῶσιν τοῦ ὁποίου, ὡς διεβεβαίω αὐτήν, θὰ ἐγίνοντο αὐτὴ καὶ ὁ σύζυγός της ἴσοι καὶ ὅμοιοι τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ. Ὁ καρπὸς τῶντι ἀπεκόπη καὶ ἐγεύσθη· ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὴν πρᾶξιν τκύτην οἱ γονεῖς οὗτοι τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἐπίσθησαν διὰ τοῦ σκληροτέρου τρόπου ὅτι ὁ ἄθλιος ὄφισ εἶχε ψευσθῆ!

Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ τότε καὶ νῦν τὰ πάντα ἐφορῶν Ὑψιστος ἠδύνατο νὰ μὴ πλάσῃ τοιοῦτον ψεύστην ὄφιν, καὶ νὰ μὴ ἐμφυσήσῃ διὰ τοῦ καλάμου εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐας τὸ πάθος τῆς φιλοδοξίας καὶ τῆς πλεονεξίας, πρὸς κορεσμόν τοῦ ὁποίου οὗτοι προθύμως παρέσχον εὐμένεις οὗς εἰς τὸ ψεῦδος τοῦ ὄφους, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι διὰ λόγους, οὗς ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐν τῇ σμικρότητι αὐτοῦ ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ, δὲν ἔπραξε τοῦτο.

Ἴσως μετεχειρίσθη τὸ ψεῦδος ὡς ἀπετηρίαν τοῦ δράματος τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ ὁποίου τὸ σχέδιον εἶχεν ἤδη προδιαγράψει διὰ τῆς καταπληκτικῆς αὐτοῦ φαντασίας ἐν τῷ ἀπεράντῳ αὐτοῦ νῶ, ὅτε ἐδημιούργει τὸ σύμπαν, καὶ διὰ τὸ ὅποιον εἶχεν ὀρίσει ὡς θεάτρον μὲν τὸν μικρὸν ἡμῶν πλανήτην, μὲ τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ ὄλως φυσικὴν σκηνηκὴν διακόσμησιν αὐτοῦ ἐξ ὠκεανῶν ἀτερμόνων, ποταμῶν ὀρητικῶν, ὄρεων γιγαντιαίων καὶ ἀποκρήμων, δασῶν καὶ πεδιάδων καὶ ἐρήμων, ὡς ἠθοποιούς δὲ ἡμᾶς τοὺς νάνους ἀνθρώπους, πρὸς τέρψιν τῶν γαληνιατῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν.